

30/11/2023

La subtitulació indirecta fomenta o impedeix el desenvolupament sostenible?

Un equip d'investigadores ha analitzat els avantatges i perjudicis que suposa la traducció i subtitulació de productes audiovisuals a una llengua a partir de l'anglès —idioma en què es creen la majoria de subtítols— per als professionals del sector i la societat en general, en base al ODS fixats les Nacions Unides. Les conclusions: cal millorar-ne la qualitat, controlar els desequilibris lingüístics i garantir condicions de treball dignes.

Les plataformes de streaming, com Netflix o Disney+, produeixen cada vegada més sèries i pel·lícules en llengües que no són anglès. Algunes estimacions indiquen que un 30% de la seva programació es originalment en altres llengües. Per a assegurar una difusió global ràpida d'aquest contingut, es creen subtítols en múltiples idiomes usant una llengua intermèdia. Això es coneix com a subtitulació pivot o indirecta. És a dir, primer es creen els subtítols en una llengua que no és la del contingut original (generalment anglès) i d'aquí es tradueixen a la resta d'idiomes. Aquest mètode és polèmic: els proveïdors ho prefereixen per la seva rapidesa i rendibilitat, mentre que els traductors ho consideren una amenaça a la professió, ja que planteja problemes ètics de qualitat i de condicions de treball.

Amb aquest estudi, volíem comprovar fins a quin punt aquest mètode contribueix a reforçar l'aplicació dels Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) de les Nacions Unides. Més concretament, volíem saber si la subtitulació pivot facilita el creixement econòmic inclusiu i sostenible i el treball decent per a tots. Per a això, revisem la posició de les

associacions de traductors en els seus codis deontològics (n=29) i enquestem a subtituladors sobre aquesta pràctica (n=376).

Les nostres conclusions suggereixen que aquest flux de treball crea més oportunitats laborals. Això es deu al fet que la majoria dels subtituladors treballen amb l'anglès, que és la llengua intermèdia més utilitzada. En paral·lel, aquest mètode resta oportunitats als subtituladors amb llengües de treball menys habituals. Si bé, la traducció intermèdia ofereix una solució per a les combinacions de llengües amb poca disponibilitat de traductors qualificats, aquesta solució podria agreujar el problema a llarg termini: per què un traductor invertiria a aprendre llengües poc comunes si hi ha poques oportunitats de treball?

Tant els codis deontològics analitzats com les respostes dels subtituladors indiquen que els clients veuen els avantatges (productivitat i costos) de la subtitulació pivot, però no els seus inconvenients (possible pèrdua de qualitat). Als traductors se'ls ofereixen tarifes més baixes perquè, suposadament, part del treball (localització o sincronització dels subtítols amb l'àudio) ja ve fet. Així, encara que tenen accés a més llocs de feina, aquests treballs poden estar pitjor remunerats.

En definitiva, la traducció indirecta pot accelerar el progrés en facilitar als lectors i espectadors l'accés a continguts en llengua no anglesa, independentment del seu idioma original, i per tant dona suport a la creació d'aquests continguts, contribuint així al ODS 10 (reducció de les desigualtats) o al ODS 4 (educació equitativa). No obstant això, aquesta pràctica corre el risc de ser objecte d'abusos en la indústria, i només podria accelerar el progrés en l'ODS8 (treball decent per a tots) si es desplegués de forma més ètica. Perquè la subtitulació pivot sigui sostenible, és necessari millorar la qualitat, controlar els desequilibris lingüístics i garantir unes condicions de treball dignes.

Ester Torres-Simon (1), Susana Valdez (2), Hanna Pita (3), Rita Menezes (4)

1) Departament de Traducció i d'Interpretació i d'Estudis de l'Àsia Oriental

Universitat Autònoma de Barcelona

2) Leiden University

3) Universidade Nova de Lisboa, FCSH, CETAPS

4) University of Lisbon, Centre for English Studies

ester.torres@uab.cat

Referències

Torres-Simón, E, S. Valdez, H. Pita & R. Menezes. 2023. "Is indirect translation a friend or a foe of sustainable development?", *Translation Spaces* [doi:10.1075/ts.22025.tor](https://doi.org/10.1075/ts.22025.tor)